

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра української літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету

проф. Борис БУНЧУК

«12» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

“Методика викладання української літератури”

обов’язкова

Освітньо-професійна програма “Українська мова та література”

Спеціальність 014 Середня освіта

Галузь знань 01 Освіта

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

Філологічний факультет

Мова навчання українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання української літератури» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова та література», (спец. 014 «Середня освіта (Українська мова і література)»), затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 6 від 29 червня 2023 року).

Розробник: Маркуляк Лариса Василівна, доцент кафедри української літератури, кандидат філологічних наук, доцент.

Викладачі: Маркуляк Лариса Василівна, доцент кафедри української літератури, кандидат філологічних наук, доцент; Гуцуляк Світлана Іванівна, асистент кафедри української літератури, кандидат філологічних наук.

Погоджено з гарантом ОП й затверджено
на засіданні кафедри української літератури
Протокол № 1 від 9 серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Валентин МАЛЬЦЕВ

Схвалено методичною радою
філологічного факультету

Протокол № 1 від 12 серпня 2024 року

Голова методичної ради
філологічного факультету

Алла АНТОФІЙЧУК

Мета та завдання навчальної дисципліни: формувати у студентів систематизованих знань основних понять методики викладання української літератури, зокрема форм, методів та методичних прийомів викладання літератури; ознайомити з типологією уроків української літератури та їх структурою, з основними етапами роботи над художніми творами різних жанрів, з методичними прийомами вивчення життєпису письменника.

Пререквізити:

ОК 9. Усна народна творчість;
ОК 16. Історія української літератури (давня);
ОК 17. Педагогіка з основами педмайстерності;
ОК 19. Психологія: загальна, вікова, педагогічна;
ОК 21. Історія української літератури (I пол. XIX ст.);
ОК 22. Методика соціально-виховної роботи в сучасних умовах;
ОК 24. Історія української літератури (II пол. XIX ст.);
Українська література (шкільний курс).

Результати навчання.

Навчальна дисципліна «Методика викладання української літератури» спрямована на забезпечення та засвоєння таких *загальних і спеціальних компетентностей*:

Загальні:

ЗК 2. Знання й розуміння предметної галузі та професійної діяльності..

ЗК 5. Здатність творчо мислити, усвідомлювати потребу в постійному інтелектуальному самовдосконаленні, вибудовувати та втілювати власні стратегії навчання упродовж життя, бути готовим до безперервного професійного розвитку.

ЗК 7. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК 8. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі, впроваджувати інновації, обирати різноманітні підходи до розв'язання проблем у професійній діяльності.

Фахові:

ФК 15. Здатність якісно організовувати й проєктувати освітній процес на рівні навчального предмета, розділу, теми, уроку, проводити позакласну та факультативну роботу з огляду на сучасні підходи до викладання та діагностування навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови та літератури, ураховуючи передовий український та міжнародний досвід.

ФК 16. Розуміння змісту й принципів побудови програм з української мови та літератури, особливостей підручників та навчальних посібників⁴ уміння підбирати навчально-методичні матеріали для проведення занять.

ФК 17. Знання особливостей планування роботи з української мови; видів планування, норм оцінювання письмових робіт учнів; типів уроків з української мови та літератури.

ФК 22. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові та предметні компетентності, реалізовувати наскрізні змістові лінії засобами навчального предмета та інтегрованого навчання, розвивати критичне мислення.

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент має набути таких *програмних результатів навчання*:

ПРН 9. Аналізувати, систематизувати та поширювати передовий педагогічний досвід.

ПРН 10. Застосовувати набуті знання під час вирішення педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових й індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей учнівських колективів і конкретних педагогічних ситуацій..

ПРН 11. Застосовувати різноманітні методи і форми навчання, сучасні прийоми керівництва навчальною, суспільною і творчою діяльністю учнівських колективів.

ПРН 15. Застосовувати комплекс здобутих філологічних знань для розв'язання професійних завдань.

ПРН 23. Володіти методикою майстерного викладання української мови та літератури в загальноосвітніх школах, методикою виховної роботи, технологією організації творчої діяльності учнівського колективу.

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація про розподіл годин

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового Контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	3	90	30	30			30		Іспит
Заочна	1	1	3	90	6	4			80		Іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	П	лаб	Інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. «Загальні основи методики навчання української літератури в середній школі»												
Тема 1. Методика викладання української літератури як наукова дисципліна. Зв'язок методики іншими дисциплінами	6	2	2			2	5	1				4
Тема 2. Теоретичні основи навчання української літератури в ЗЗСО.	6	2	2			2	5	1				4

Тема 3. Методи навчання літератури. Літературні навчальні завдання.	8	2	2			4	8	1	1			6
Тема 4. Методичні основи проведення уроку літератури.	6	2	2			2	8	1	1			6
Разом за ЗМ 1	26	8	8			10	26	4	2			20
Змістовий модуль 2. «Шкільний аналіз художнього твору»												
Тема 1. Методика шкільного аналізу художнього твору.	8	2	2			2	7					7
Тема 2. Шкільний аналіз епічних творів.	6	1	1			2	6					6
Тема 3. Особливості вивчення ліричних творів у ЗЗСО. Основні форми роботи.	3	1	1			1	7					7
Тема 4. Специфіка вивчення драматичних творів у ЗЗСО. Основні форми роботи.	3	1	1			1	7					7
Тема 5. Шкільний аналіз фольклорних творів.	8	3	3			2	8	1				7
Тема 6. Вивчення	6	2	2			2	8		1			7

життєпису та індивідуального стилю письменника.												
Разом за ЗМ2	30	10	10			10	44	1	1			42
Змістовий модуль 3. «Вивчення літературознавчого матеріалу».												
Тема 1. Специфіка уроків позакласного читання, рідного краю, вступних і підсумкових занять.	6	2	2			2	4					4
Тема 2. Технологія засвоєння теоретико-літературних понять та опрацювання літературно-критичних статей.	6	2	2			2	5	1				4
Тема 3. Методика розвитку мовлення.	6	2	2			2	5		1			4
Тема 4. Інновації у методиці навчання української літератури.	6	2	2			2	4					4
Тема 5. Інноваційні технології та прийоми навчання української літератури.	10	4	4			2	2					2

Разом за ЗМ 3	34	12	12			10	20	1	1			18
Усього годин	90	30	30			30	90	6	4			80

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ Теми	Назва теми
1.1	Методика викладання української літератури як наукова дисципліна ПЛАН Об'єкт, предмет і структура методики навчання української літератури. Джерела і чинники розвитку методики навчання української літератури. Методи наукового дослідження в методиці навчання української літератури. Зв'язок методики навчання української літератури з іншими науковими дисциплінами. Історія розвитку методики навчання української літератури.
1.2	Теоретичні основи навчання української літератури в школі. ПЛАН Загальнодидактичні і специфічні принципи навчання української літератури. Завдання літературної освіти і вимоги до фахової підготовки вчителя. Програмно-методичне забезпечення шкільного курсу української літератури.
1.3	Методи навчання літератури. Літературні навчальні завдання. ПЛАН Загальнодидактичні методи навчання. Специфічні методи навчання. Використання методів літературознавчого дослідження в школі. Функції та структура літературних навчальних завдань. Класифікація завдань з літератури.
1.4.	Методичні основи проведення уроку літератури. ПЛАН Специфіка уроку літератури та вимоги до нього.

	Принципи структурування уроку. Класифікація уроків літератури. Використання наочності на уроках літератури.
2.1	Методика шкільного аналізу художнього твору. <i>ПЛАН</i> Методологічні засади і типологія шкільного аналізу художнього твору. Методика визначення ідейно-тематичної основи твору. Послідовність розкриття образу-персонажа.
2.2	Шкільний аналіз епічних творів. <i>ПЛАН</i> Епічні твори у шкільній програмі. Шляхи аналізу епічного твору. Прийоми аналізу епічного твору: складання плану, переказування, усне малювання, використання карток-завдань, інсценування твору.
2.3	Особливості вивчення ліричних творів у ЗЗСО. Основні форми роботи. <i>ПЛАН</i> Ліричні твори у шкільній програмі. Родова специфіка лірики. Погляди науковців щодо аналізу ліричного твору. Основні етапи проведення уроку з вивчення ліричних творів. Традиційний і текстуальний аналіз лірики.
2.4	Специфіка вивчення драматичних творів у ЗЗСО. Особливості аналізу міжродових жанрів. <i>ПЛАН</i> Драматичні твори у шкільній програмі. Родові особливості драматичних творів. Шляхи аналізу драматичного твору. Основні форми роботи при вивченні драматичного твору. Шкільний аналіз міжродових жанрів.
2.5	Шкільний аналіз фольклорних творів. <i>ПЛАН</i> Фольклорні жанри у шкільній програмі з літератури. Усна народна творчість як джерело національної культури учнів. Аналіз фольклорних творів з урахуванням його жанрово-родової специфіки. Основні форми роботи при вивченні фольклорних творів.
2.6	Вивчення життєпису та індивідуального стилю письменника. <i>ПЛАН</i> Принципи викладання біографії письменника в ЗЗСО. Джерела вивчення життєпису письменника. Форми проведення уроку-біографії письменника.

	Шкільне тлумачення індивідуального стилю письменника.
3.1	Специфіка уроків позакласного читання, рідного краю, вступних та підсумкових занять. ПЛАН Методичні засади організування уроків позакласного читання. Методика вивчення літератури рідного краю. Особливості вступних уроків літератури. Методика проведення підсумкових уроків.
3.2	Технологія засвоєння теоретико-літературних понять та опрацювання літературно-критичних статей. ПЛАН Теоретико-літературні поняття у шкільній програмі. Методика вивчення теоретико-літературних понять. Модель вивчення літературного напрямку. Завдання та прийоми опрацювання літературно-критичних статей.
3.3	Методика розвитку мовлення. ПЛАН Форми роботи над мовою художнього твору та мовленням учнів. Розвиток усного мовлення. Розвиток писемного мовлення.
3.4	Інновації у методиці навчання української літератури. ПЛАН Діалогізм і проблемність як принципи сучасного прочитання української літератури. Філософсько-психологічні засади інноваційної діяльності в галузі літературної освіти. Види діалогів на уроках української літератури. Проблемні ситуації і питання літературного характеру.
3.5	Інноваційні технології та прийоми навчання української літератури. ПЛАН Інноваційні технології навчання української літератури. Інноваційні прийоми навчання української літератури. Інтеграційні типи літературних занять.

Тематика практичних занять з переліком питань

Теми	Назва теми
1.	Методика викладання української літератури як наукова дисципліна. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді. фронтальна робота (обговорення основних понять із теми разом із викладачем); реферативні повідомлення; презентації).</i> Об'єкт, предмет методики.

	Структура методики. Джерела розвитку. Зв'язок з іншими науками. Історія розвитку методики навчання української літератури Основні етапи розвитку методики навчання української літератури. Визначні постаті в історії методичної думки та духовно-патріотичні підвалини, закладені ними. Науково-практичні досягнення в сучасній методиці.
2.	Теоретичні основи навчання української літератури в школі. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, реферативні повідомлення, тестові завдання.</i> Загальнодидактичні принципи навчання літератури. Специфічні принципи навчання. Завдання літературної освіти і вимоги до фахової підготовки вчителя. Програмно-методичне забезпечення шкільного курсу української літератури. Чинні програми з української літератури для ЗЗСО.
3.	Методи викладання української літератури. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, реферативні повідомлення, презентації.</i> Визначення методу. Загальнодидактичні методи. Специфічні методи. Літературні завдання в ЗЗСО. Функції та структура завдань з літератури.
4.	Шляхи організації викладання української літератури. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, реферативні повідомлення, презентації, проекти, тестування.</i> Урок – основна форма викладання української літератури в школі. Проблема типології уроків літератури. Структура уроку літератури. План-конспект уроку літератури. Методика проведення уроку літератури.
5.	Методика шкільного аналізу художнього твору. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i> Методологічні засади і типологія шкільного аналізу художнього твору. Методика визначення ідейно-тематичної основи твору. Послідовність розкриття образу-персонажа.
6.	Шкільний аналіз епічних творів. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування, складання фрагмента конспекту уроку.</i> Жанрова специфіка епічних творів та їх місце у шкільній програмі. Шляхи аналізу епічного твору. Особливості аналізу епічних творів у середніх і старших класах.

	Прийоми аналізу епічного твору: а) складання плану, б) переказування; в) усне малювання; г) використання карток-завдань; д) інсценування.
7.	Особливості вивчення ліричних творів у ЗЗСО. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, складання фрагмента конспекту уроку.</i> Своєрідність лірики як роду літератури та її місце у шкільній програмі. Погляди науковців щодо аналізу лірики. Основні етапи проведення уроку з вивчення ліричних творів.
8.	Специфіка вивчення драматичних творів у ЗЗСО. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування, складання фрагмента конспекту уроку.</i> Особливості драматичних творів як літературного роду та їх місце у шкільній програмі. Жанрова специфіка драматичних творів та особливості їх сприймання учнями. Методика аналізу драматичного твору. Зв'язок драматичного твору з театральним мистецтвом.
9.	Шкільний аналіз фольклорних творів. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування, складання фрагмента конспекту уроку.</i> Фольклорні жанри у шкільній програмі з української літератури. Усна народна творчість як джерело національної культури. Роль фольклору в літературній освіті школярів. Аналіз фольклорних творів з урахуванням їх жанрово-родової специфіки. Основні форми роботи при вивченні фольклорних творів.
10.	Вивчення життєпису та індивідуального стилю письменника. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування, складання фрагмента конспекту уроку.</i> Принципи викладання біографії письменника в ЗЗСО. Джерела вивчення життєпису майстра слова. Форми й методи викладу біографії письменника. Особливості вивчення життєпису письменника в середніх і старших класах ЗЗСО. Вивчення індивідуального стилю письменника.
11.	Специфіка уроків позакласного читання. Рідного краю, вступних та підсумкових занять. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування, складання фрагмента уроку.</i> Методичні засади організування уроків позакласного читання. Методика вивчення літератури рідного краю. Особливості вступних уроків літератури. Методика проведення підсумкових уроків.

12.	Вивчення літературознавчого матеріалу в шкільному курсі української літератури. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування, складання фрагмента уроку.</i> Місце теоретико-літературних понять у шкільній програмі. Методика вивчення теоретико-літературних понять. Модель вивчення літературного напрямку. Прийоми опрацювання літературно-критичних статей.
13.	Методика розвитку мовлення. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, написання есе, складання фрагмента уроку.</i> Форми роботи над мовою художнього твору та мовленням учнів. Розвиток усного мовлення. Розвиток писемного мовлення. Місце письмових робіт у загальній системі вивчення літератури.
14.	Інновації у методиці навчання української літератури. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, реферативні повідомлення, проекти, презентації.</i> Діалогізм та проблемність як принципи сучасного прочитання української літератури. Філософсько-психологічні засади інноваційної діяльності в галузі літературної освіти. Види діалогів на уроках української літератури.
15.	Інноваційні технології та прийоми навчання української літератури. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, проекти, презентації, складання фрагмента конспекту уроку.</i> Інноваційні технології навчання української літератури. Інноваційні прийоми навчання української літератури. Інтеграційні типи літературних занять.

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота здобувачів освіти під час вивчення освітнього компонента „Методика викладання української літератури” складається з різних видів:

- 1) складання планів-конспектів уроку з української літератури
- 2) підготовка до аудиторних (практичних) занять;
- 3) самостійне поглиблене опрацювання тем освітнього компонента згідно з навчально-тематичним планом.

№ теми	Назва теми
1.1	<i>Прочитати й опрацювати:</i>

	а) статтю: Лісовський А. «Література в системі сучасної шкільної освіти»; б) статтю: Сокур-Фарина Т. «Історичні передумови виникнення шкільної літературної освіти»; в) статтю: Куцевол О. «Методика літератури – наука, заснована на творчості»; в) статтю: Харченко К. Хижняк Ю. «Літературна освіта в країні дітей». г) <i>Дослідити</i> етапи розвитку методики викладання української літератури як науки. <i>Підготувати</i> проєкт «Методика викладання української літератури в постатях педагогів-методистів (О. Дорошкевич, Г. Ващенко, В. Сухомлинський та ін.)».
1.2	<i>Прочитати й опрацювати:</i> а) монографію: Шуляр В. І. «Планування літературної освіти школярів»; б) працю: Степанишин Б. І. «Стратегія і тактика в літературній освіті учнів: Роздуми старого методиста-словесника, або Від «альфа» до «омеги» у викладанні рідного письменства в школі»; в) статтю: Куцевол О. «Тренінг креативних якостей учителя-словесника». г) <i>написати рецензію</i> на статтю: Токмань Г. «Діалогізм та проблемність як принципи сучасного прочитання української літератури в школі»;
1.3	<i>Прочитати й опрацювати:</i> а) статтю: Дядиченко Л. «Інноваційні методи навчання»; б) статтю: «Захарук О. Методи, прийоми та засоби організації семестрових занять у школі»; в) статтю: Токмань Г. «Сучасні навчальні технології та методи викладання української літератури»; г) статтю: г) статтю: Штормін В. «Інтерактивні методи в діалозі культур». д) <i>написати рецензію</i> на статтю: Токмань Г. «Методи викладання літератури в їхній особистісній спрямованості на учня»;
1.4	<i>Прочитати й опрацювати:</i> а) статтю: Фасоля А. «Урок в умовах особистісно-зорієнтованого навчання»; б) працю: Панченко В. «Урок літератури: книга для вчителя»; в) статтю: Делеске С. «Моделюємо урок»; г) статтю: Горб О. «До проблеми структури уроків української літератури»; д) статтю: Токмань Г. «Специфіка, структура, типологія уроків літератури»; е) <i>написати рецензію</i> на статтю: Шуляр В. І. «Психолого-дидактичні засади сучасного уроку української літератури».
2.1	<i>Прочитати й опрацювати:</i>

	а) монографію: Ситченко А. «Навчально-технологічна концепція літературного аналізу»; б) статтю: Марко В. «Основи аналізу художнього твору»; в) статтю: Волошина Н., Бандура О. Шляхи аналізу художнього твору і вимоги до нього»; г) статтю Степанишина Б. «Загальнометодські й літературно-методичні засади аналізу художнього твору»; д) <i>написати рецензію</i> на статтю: Токмань Г. «Шкільний аналіз художнього твору»; е) <i>написати рецензію</i> на статтю: «Лазаренко І. «Розвиток методичної думки про формування учнівських умінь аналізувати художній твір».
2.2	<i>Прочитати й опрацювати:</i> а) статтю: Соловйова Н. «До питання психологічної характеристики героя в літературному творі»; б) статтю: Ситченко А. «Формування в учнів умінь проблемно-тематичного аналізу художнього твору»; в) статтю: Ситченко А. «Формування в підлітків умінь пообразного аналізу художнього твору»; г) <i>написати рецензію</i> на статтю: Токмань Г. «Вивчення епосу в школі. Структура аналізу, прийоми роботи, екзистенційні особливості інтерпретації». д) <i>розробити конспект уроку</i> з вивчення епічного твору у 10 класі.
2.3	<i>Прочитати й опрацювати:</i> а) статтю: Бронзенко Т. А. «Літературознавчий аналіз тексту у форматі уроку (версія аналізу ліричних творів П. Тичини, В. Сосюри, А. Малишка, Є. Маланюка, О. Теліги)»; б) статтю: Мацапура В. І. «Розкривати секрет художньої майстерності поета. Проблеми теорії та практики аналізу ліричного тексту»; в) статтю Уліщенко В. «Емоційно-ціннісний діалог під час вивчення ліричних творів»; г) статтю Г.Токмань «Цілісність сприйняття ліричного твору. Текстуальний аналіз. Методика вивчення віршування»; д) <i>написати рецензію</i> на статтю: Смаїлова М. «Чотири варіанти аналізу ліричного твору»; е) <i>розробити конспект уроку</i> з вивчення лірики у 9 класі.
	<i>Прочитати й опрацювати:</i> а) статтю: Дорош Г. «Розвиток художнього сприймання драматичного твору майбутніми вчителями в процесі вивчення української літератури»; б) статтю: Терьохіна Н. С. Креативна особистість учня і художній текст: шлях взаємодії (інтерактивна технологія: понятійні апарати: творчі здібності учня, інтерактивне навчання; літературознавчий аналіз тексту; алгоритм аналізу драматичного твору, віршованого твору, образу-персонажа)»;

	в) <i>написати рецензію</i> на статтю: Івахненко Т. «Методичні шляхи, форми і прийоми вивчення драматичного твору»; г) <i>написати рецензію</i> на статтю: Ситченко А. «Особливості аналізу драматичного твору в школі»; д) <i>розробити конспект уроку</i> з вивчення драматичного твору в 11 класі.
2.5	<i>Прочитати й опрацювати:</i> а) статтю: Прокопова О. П. «Українська народна казка як ефективний засіб навчання і виховання»; б) статтю: Прохорова В. «Дорогами казки»; в) <i>написати рецензію</i> на статтю: Прокопова О. П. «Жанрові особливості народних казок та методика їх вивчення у школі»; г) <i>написати рецензію</i> на статтю: Логвіненко Н. «Роль і місце фольклору в літературній освіті школярів»; д) <i>розробити конспект уроку</i> з вивчення фольклорного твору у 7 класі.
2.6	<i>Прочитати й опрацювати:</i> а) статтю: Волошина Н. Й. «Вивчення біографії письменника в єдності з його творчістю»; б) статтю: Овдійчук Л. «Світ захоплень митців, або «Туга за красою». До проблеми формування естетичних почуттів старшокласників на уроках вивчення особистості письменника»; в) статтю: Петриченко Н. «До вас душею та серцем прихильний»: Методика використання епістолярних матеріалів у середній школі»; г) <i>написати рецензію</i> на статтю: Комашко О. «Застосування методу проектів під час вивчення особистості письменника»; д) <i>розробити конспект уроку</i> з вивчення життєпису письменника (11 кл.).
3.1	<i>Прочитати й опрацювати:</i> а) навчальний посібник: Єрмакова Н. С. «Позакласна робота з української літератури»; б) статтю: Осипчук М. Г. «Методичні інновації на уроках словесності та в позакласній роботі»; в) статтю: Дідківський В. «Літературний гурток у загальноосвітній школі»; г) статтю: Логвіненко Н. «Факультативи як форма організації диференціації та індивідуалізації навчання старшокласників»; д) статтю: Шкандевич Т. «Деякі аспекти позакласної роботи з української літератури»; е) <i>написати рецензію</i> на статтю: Токмань Г. «Позакласна робота з літератури».
3.2	<i>Прочитати й опрацювати:</i> а) навчальний посібник: Невінчана Н. «Питання теорії літератури»; б) статтю: Дятленко Т. «Особливості вивчення теоретико-літературних понять на уроках української літератури в старших класах»; в) статтю: Телехова О. «Використання критичних праць під час вивчення

	української літератури (10-11 класи)»; г) статтю: Шуляр В. «Мислити системно і творчо: Уроки засвоєння теоретичних знань»; д) <i>написати рецензію</i> на статтю: Нежива Л. «Формування в учнів цілісного образу світу під час вивчення літературних напрямів».
3.3	<i>Прочитати й опрацювати:</i> а) статтю: Мірошник С. «Творчі роботи на основі асоціацій»; б) статтю: Караман С. «Види робіт з розвитку зв'язного мовлення»; в) статтю: Караман С. «Усні і письмові твори»; г) статтю: Скиба К. «Робота над творами описового характеру»; д) <i>написати рецензію</i> на статтю: Дятленко Т. «Розвиток мовлення старшокласників у процесі аналізу пейзажу в прозових творах різних художніх систем».
3.4	<i>Прочитати й опрацювати:</i> а) статтю: Дядиченко Л. «Інноваційні методи навчання»; б) статтю: Мехх А. «Формування літературних компетенцій за допомогою інформаційних технологій та Інтернет-ресурсів»; в) <i>написати рецензію</i> на статтю: Москаленко О. «Нові інформаційні технології на літературних заняттях»; г) <i>підготувати</i> презентацію однієї з програмових літературних тем (9 клас).
3.5	<i>Прочитати й опрацювати:</i> а) статтю: Присяжнюк С. «Інтерактивні форми роботи на заняттях з української літератури»; б) статтю: Токмань Г. «Сучасні навчальні технології та методи викладання української літератури»; в) <i>написати рецензію</i> на статтю: Штормін В. «Інтерактивні методи в діалозі культур»; г) <i>підготувати</i> презентацію однієї з програмових літературних тем (11 клас.)

Контроль виконання та оцінювання завдань, винесених на самостійне опрацювання, проводимо в процесі вивчення тем кожного змістового модуля.

Методи навчання

Методи:

- лекція;
- бесіда (евристична бесіда);
- аналіз методичних явищ (з елементами проблемного програмованого навчання, алгоритмізації);

- робота з навчально-методичними посібниками, підручниками;

Прийоми:

- спостереження над особливостями сучасних програм з української літератури для ЗЗСО;
- розрізнення типів уроків літератури;
- виявлення особливостей уроків позакласного читання, літератури рідного краю, вступних та підсумкових занять;
- зіставлення художніх творів української та зарубіжної літератури в аспекті стильових напрямів;
- спостереження над різницею в аналізі творів різних родів та жанрів;
- спостереження над індивідуальним стилем письменника;
- спостереження над мовленням учнів (в усній та писемній формі).

Освітні технології:

- технології студентоцентрованого навчання;
- проектна діяльність;
- особистісно-орієнтована технологія;
- поглиблення і систематизація знань з теорії методики;
- технологія інтерактивного навчання;
- технологія проблемно-пошукового навчання.

Система контролю та оцінювання

Система контролю та оцінювання проводиться в формі поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. У процесі вивчення дисципліни використовуємо такі методи поточного контролю:

- усні відповіді (фронтальне опитування, вибіркове опитування, дискусії, презентації);
- письмові завдання (самостійні роботи, реферати, есе);
- тести.

Формами поточного контролю є індивідуальна та фронтальна перевірка, форма підсумкового контролю – екзамен.

Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота															Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						Змістовий модуль 3						100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
2	2	3	3	6	4	4	4	9	9	4	4	4	4	4	40	

Критерії оцінювання підсумкового оцінювання

Оцінювання рівня та якості знань студентів здійснюється із врахування індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід в його організації.

Оцінку «відмінно» («А») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 90–100 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- ґрунтовно засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу, вміють її використовувати для аргументації тих чи тих положень при розкритті змісту відповідної проблеми;
- виявили поглиблене розуміння теоретичних питань з методики викладання української літератури;
- вільно оперують фактологічною джерельною базою, оволоділи відповідною науковою термінологією, що передбачена при засвоєнні пропонованого курсу;
- регулярно, кваліфіковано з використанням матеріалів додаткової літератури брали участь у реферативних повідомленнях;
- глибоко опрацювали всі питання, які винесені на самостійне вивчення;
- глибоко розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «добре» («В») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 80–89 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- виявили обізнаність та частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу;
- знають праці вітчизняних дослідників;
- в основному засвоїли матеріал, який дає можливість узагальнювати важливі теми з курсу;
- продемонструвати знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією;
- брали досить активну участь при обговоренні питань у реферативних повідомленнях;
- опрацювали питання для самостійного вивчення;
- розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «добре» («С») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 70–79 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- виявили обізнаність та частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу;
- знають праці вітчизняних дослідників;
- в основному засвоїли матеріал, який дає можливість розуміти основні теоретичні положення курсу та застосовувати їх у практиці;
- продемонстрували знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією;
- розкрили, але не повністю питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «задовільно» («D») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 60-69 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не повністю опанували матеріал, передбачений програмою курсу, мають досить поверхневі знання щодо проблем, які вивчалися;
- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій та роботи у реферативних повідомленнях;
- обмежилися опосередкованим вивченням наукових джерел та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури;
- пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- частково розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «задовільно» («E») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 50-59 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій та роботи в реферативних повідомленнях;
- обмежилися опосередкованим вивченням джерел та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури;
- пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- фрагментарно розуміються у питаннях, винесених на підсумковий модуль-контроль.

Оцінку «незадовільно» («FX») з можливістю повторного складання отримують студенти, які набрали загальну суму балів 35–49 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не відвідували частину занять;
- пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- не опрацювали рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються у базових питаннях з методики викладання української літератури;
- не розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «незадовільно» («F») з обов'язковим повторним курсом отримують студенти, які набрали загальну суму балів 1–34 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не відвідували практичних занять;
- пасивно поводити себе під час роботи на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- не опрацювали рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються у базових питаннях з методики викладання української літератури;
- не бажали відповідати на поставлені питання під час проведення практичних занять, фактично не засвоїли програму курсу;
- повністю не розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення за розширеною шкалою
90-100	Відмінно	A	Відмінно
80-89	Добре	B	дуже добре
70-79		C	Добре
60-69	Задовільно	D	Задовільно
50-59		E	Достатньо
35-49	Незадовільно	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34		F	незадовільно з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень студентів

1. Роль і місце української літератури як шкільного предмета в системі ЗЗСО.
2. Сучасні програми з української літератури. Зміст та структура.
3. Методика викладання української літератури як наука.
4. Підручник як важливий засіб навчання. Чинні підручники з української літератури.
5. Аналіз підручника.
6. Методи навчання та їх класифікація.
7. Урок літератури, його специфіка. Підготовка і планування уроків літератури.
8. Структура уроку літератури.
9. Проблеми типології уроків літератури.
10. Функції навчальних завдань та шляхи їх реалізації.
11. Аналіз художнього твору як основа вивчення шкільного курсу української літератури.
12. Особливості аналізу художнього твору в 5-8 класах.
13. Шляхи аналізу літературного твору в старших класах.
14. Особливості вивчення епічного твору.
15. Специфіка вивчення ліричного твору.
16. Особливості вивчення драматичних творів у ЗЗСО.
17. Вивчення ліро-епічних творів.
18. Особливості вивчення фольклорних творів.
19. Елементи теорії літератури у шкільних програмах.
20. Вивчення теоретико-літературних понять у ЗЗСО.
21. Вивчення життєпису письменника в системі літературної освіти в ЗЗСО.
22. Особливості вивчення біографії письменника різними віковими групами учнів.

23. Принципи вивчення життєпису письменника.
24. Джерела вивчення біографії письменника.
25. Вивчення індивідуального стилю письменника.
26. Позакласна робота з літератури та її роль в літературно-естетичному розвитку школярів.
27. Індивідуальна, групова та масова позакласна робота з української літератури.
28. Методика вивчення літератури рідного краю.
29. Методичні засади організування уроків позакласного читання.
30. Особливості вступних уроків з української літератури.
31. Методика проведення підсумкових уроків з української літератури.
32. Модель навчання літературного напрямку.
33. Прийоми опрацювання літературно-критичних статей.
34. Методика визначення ідейно-тематичної основи художнього твору.
35. Послідовність розкриття образу-персонажа.
36. Методика розвитку мовлення. Форми роботи над моєю художнього твору та мовленням учнів.
37. Розвиток усного мовлення на уроках літератури.
38. Розвиток писемного мовлення на уроках літератури.
39. Взаємозв'язок мовлення учнів з їхнім літературно-естетичним розвитком.
40. Основні види усних і письмових завдань з літератури.
41. Міжпредметні зв'язки на уроках української літератури.
42. Діалогізм і проблемність як принципи сучасного прочитання української літератури.
43. Проблемні ситуації на уроках літератури.
44. Інноваційні технології навчання української літератури.
45. Інтеграційні типи літературних занять.

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Розкрийте роль і місце української літератури як шкільного предмета в системі ЗЗСО.
2. Охарактеризуйте методику викладання української літератури як науку.
3. Простежте зв'язок методики викладання української літератури з іншими науками.
4. Розкрийте зміст та структуру чинних програм з української літератури для ЗЗСО.
5. Укажіть, який принцип структурування навчального матеріалу в середніх класах, на вашу думку, найдоцільніший – портретно-хронологічний, тематичний, жанровий, монографічно-персональний? Обґрунтуйте свій вибір.

6. Охарактеризуйте підручник як провідний засіб навчання. Поміркуйте над особливостями чинних шкільних підручників з української літератури.
7. Окресліть завдання літературної освіти і вимоги до фахової підготовки вчителя.
8. Охарактеризуйте методи навчання на уроках літератури.
9. Поміркуйте, у чому полягають переваги і недоліки репродуктивного навчання.
10. Охарактеризуйте урок літератури та розкрийте його специфіку.
11. Окресліть класифікацію уроків літератури.
12. Розкрийте шляхи підвищення уроку літератури.
13. Охарактеризуйте літературні навчальні завдання, розкрийте їх функції та структуру.
14. Окресліть класифікацію шкільних завдань з літератури.
15. Прокоментуйте значення індивідуальних та диференційованих завдань у процесі вивчення літератури.
16. Окресліть міжпредметні зв'язки на уроках літератури.
17. Поміркуйте над використанням наочності на уроках літератури.
18. Окресліть методику визначення ідейно-тематичної основи художнього твору.
19. Прокоментуйте основні етапи роботи над художнім твором.
20. Поміркуйте над послідовністю розкриття образу-персонажа.
21. З'ясуйте особливості шкільного аналізу художніх творів.
22. Розкрийте типи аналізу художнього твору.
23. Розкрийте проблемно-тематичний аналіз художнього твору.
24. Розкрийте проблемну ситуацію як важливий прийом реалізації принципу проблемності на уроках літератури.
25. Охарактеризуйте пообразний аналіз художнього твору.
26. Розкрийте цілісний аналіз художнього твору.
27. Охарактеризуйте структурно-стильовий аналіз художнього твору.
28. Розкрийте композиційний аналіз художнього твору.
29. Охарактеризуйте особливості шкільного аналізу епічних творів.
30. Розкрийте вивчення ліричних творів на уроках літератури.
31. Поясніть особливості вивчення життєпису письменника на уроках української літератури.
32. Розкрийте особливості шкільного аналізу фольклорних творів.
33. Поміркуйте над специфікою вивчення драматичних творів у ЗЗСО.
34. Окресліть джерела вивчення біографії письменника.
35. Прокоментуйте систему роботи над індивідуальним стилем письменника на уроках літератури.
36. Окресліть місце елементів теорії літератури у чинних шкільних програмах з української літератури.
37. Розкрийте систему роботи над теоретико-літературними поняттями в ЗЗСО.
38. Простежте, як і чому змінюється методика викладання елементів теорії літератури у старших класах порівняно із середніми?

39. З'ясуйте методичні засади організування та проведення уроків позакласного читання.
40. Поясніть методику вивчення літератури рідного краю.
41. Окресліть місце вступних уроків з української літератури в системі літературної освіти та поясніть їх специфіку.
42. Розкрийте методику проведення підсумкових уроків з літератури.
43. З'ясуйте роль позакласної роботи з літератури в літературно-естетичному розвитку школярів.
44. Розкрийте систему позакласної роботи з літератури в ЗЗСО (індивідуальну, групову і масову).
45. Поміркуйте, як в процесі позакласної роботи розвивати белетристичні та літературно-критичні здібності учнів.
46. Охарактеризуйте шкільні факультативи з літератури.
47. З'ясуйте роль літературної екскурсії в позакласній роботі.
48. Окресліть форми роботи літературного гуртка.
49. З'ясуйте методику проведення літературних вечорів.
50. Поміркуйте, як враховувати навчальну, виховну і естетичну функції шкільного кабінету при його створенні.
51. Намітьте методику проведення читацьких конференцій у ЗЗСО.
52. Укажіть етапи розвитку писемного мовлення учнів та розкрийте їх.
53. Запропонуйте творчі роботи різних типів до двох монографічних тем, які вивчають у старших класах.
54. Сплануйте позакласну роботу з української літератури щодо відзначення ювілею письменника.
55. Поміркуйте, чому виникає проблема літературного «оглухнення» молоді. Як уникнути збайдужіння до художнього слова?
56. Складіть систему запитань для евристичної бесіди при вивченні одного з художніх творів (на вибір).
57. Поміркуйте, як уникнути типового недоліку шкільного аналізу художнього твору – ігнорування його поезики.
58. З'ясуйте, чим зумовлена потреба в емоційній домінанті уроку української літератури. Як її реалізувати? Наведіть приклад.
59. Поміркуйте, чому і як жанрова природа твору впливає на методику його вивчення у школі?
60. Складіть систему завдань для уроків із вивчення прози одного із письменників.
61. Складіть систему завдань для уроків із вивчення лірики одного із письменників.
62. Складіть систему завдань для уроків із вивчення фольклору.
63. Складіть систему завдань для уроків із вивчення драматичного твору одного із письменників.
64. Поміркуйте, чому при вивченні драматичного твору необхідно вдаватися до синтезу мистецтв. Як ви пропонуєте зреалізовувати цей принцип?

65. Укажіть спільні та відмінні риси при вивченні епічного та драматичного творів.
66. Поміркуйте, у чому полягає специфіка методики вивчення творів на межі літературних родів.
67. Складіть систему запитань для евристичної бесіди, мета якої – визначення індивідуального стилю письменника.
68. Поміркуйте, як на підсумковому уроці синтезувати вивчену письменницьку творчість із іншими видами мистецтва.
69. Поміркуйте, якими завданнями необхідно спонукати учнів до власної творчості.
70. Запропонуйте завдання для вивчення літературного напрямку.
71. З'ясуйте, яку роль у навчанні української літератури відіграють інформаційні та комп'ютерні технології.
72. Прокоментуйте значення індивідуальних та диференційованих завдань у процесі вивчення літератури.
73. Охарактеризуйте сучасні періодичні видання для вчителів-словесників.
74. Розкрийте поняття «інтригуючий фактор» у проведенні уроку української літератури.
75. З'ясуйте, у чому полягає триєдність мети уроку літератури.

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти у системі формальної освіти)» (протокол №4 від 28 березня 2022 року) (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/ або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Рекомендована література

Основна

1. Антофійчук Алла, Маркуляк Лариса. Ефективність інтегрованого навчання української мови та літератури в умовах воєнного стану. *Актуальні питання в сучасній науці*. №10 (28). 2024. С.553 – 570.
2. Ключек Г. Д. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування. *Дивослово*. 2017. Число 1. С. 7 – 11.
3. Концепція «Нова українська школа» [Електр. ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Маркуляк Лариса. Особливості вивчення індивідуального стилю письменника:шкільна парадигма. *Актуальні питання суспільних наук та історії*

медицини. *Спільний українсько-румунський науковий журнал. Серія «Історичні та філологічні науки» Current issues of Social studies and History of Medicine/Joint Ukrainian-Romanian scientific journal. Series «Historical and philological sciences»/редколегія А. Мойсей, Ш. Пуріч. Чернівці-Сучава: БДМУ. 2024. №1 (37). С.111 - 114.*

5. Микитюк В. Методика тестування знань та умінь з української літератури: *навчально-методичний посібник*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2015. 224 с.
6. Мовчан Р. Літературна освіта в загальноосвітній школі: сучасний стан, виклики реальності, реформування. *Дивослово*. 2017. Число 1. С. 2 – 6.
7. Мойсеєнко Р. Компетентнісний підхід як основа підготовки майбутнього компетентного фахівця. *Молодь і ринок*. Дрогобич. 2018. №9. С. 42 – 48.
10. Овдійчук Л. Естетичні засади вивчення біографії письменника на уроках української літератури в школі. *Теорія і методика навчання української літератури: актуальні проблеми. Збірник наукових праць/* Наук. ред.. і упор. Логвіненко Н. К.: Пед. думка. 2015. С.247 – 259.

Допоміжна

1. Андрущенко В. П. Світанок Європи: проблема формування нового вчителя для об'єднаної Європи ХХІ ст. К.: Знання України. 2015. 109 с.
2. Бабійчук Т. Сучасна українська література: імена, теми, інтерпретація. *Українська мова і література в школах України*. 2018. №12. С.21 – 28.
3. Василяшко В. Освіта в Україні: стан і проблеми розвитку. *Наука і суспільство*. 2017. № 7/8. С.50 – 51.
4. Жила С. Бачити художній твір як культурний універсам. *Теорія і методика навчання української літератури: актуальні проблеми. Збірник наукових праць/* Наук. ред. і упор. Логвіненко Н. К. Педагогічна думка. 2015. С.38- 50.
5. Жила С. Літературно-мистецька вітальня як форма вивчення літератури в ЗВО. *Українська мова і література в школах України*. 2018. №4. С.28 – 32.
6. Захарова В. А. Роль сприймання художнього твору в процесі його реалізації. *Педагогічні науки: теорія, історія. Інноваційні технології: науковий журнал*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С.Макаренка. 2017. №70. С.177 – 187.
7. Ковалюк Ю. Формування художніх смаків учнів старших класів на уроках літератури рідного краю. *Українська мова і література в школах України*. 2018. №1. С.37 – 40.
8. Микитюк В. Про шкільну лектуру, ЗНО та програму з української літератури (Погляд крізь призму Франкових сентенцій). *Дивослово*. Число 3. 2015. С.2 – 7.
9. Микитюк В. Іван Франко і методика викладання української літератури: *навчально-методичний посібник*. Тернопіль: Навчальна книга–Богдан. 2017. 200 с.
10. Микитюк В. «Конечність реформи учіння української літератури...» *Дивослово*. Число 3. 2017. С.2 – 6.
11. Полінюк О. Типологічна класифікація видів проєктів. *Українська мова і література в школах України*. 2018. №12. С.9 – 12.
12. Токмань Г. Л. Українська літературна освіта: з погляду вічності й у контексті сьогодення. *Дивослово*. Число 3. 2017. С.2 – 6.

13. Ханчук І., Янкович О. «Перезавантаження» уроку літератури: методика «DAILY 5» («Щоденник 5») для формування ключових компетентностей в учнів середньої школи. *Українська мова і література в школах України*. 2018. №11. С.9 – 13.
14. Якимчук О. Роль освіти в становленні національної свідомості українського народу (на основі творчості М. Пирогова, М. Драгоманова, І. Франка). *Вища освіта України*. 2018. №3. С.34 – 38.
15. Яценко Т. О. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга пол.. ХХ поч. ХХІ ст.): *монографія*. К.: Педагогічна думка. 2016. 360 с.
16. Яценко Т. Естетична спрямованість шкільного курсу української літератури. *Теорія і методика навчання української літератури: актуальні проблеми. Збірник наукових праць*/ Наук. ред. і упор. Логвіненко Н. К.: Педагогічна думка. 2015. С.48 – 60.

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdb0zb/etychnyi-kodeks-chnivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>